

Kazatel: Josef Hurta

Písň: 31, 696, 608, 755

Čtení: Jan 15, 18 – 27

Text: Jakub 4, 4 *Proradná stvoření!
Což nevíte, že přátelství se světem je nepřátelství s Bohem?
Kdo tedy chce být přítelem světa, stává se nepřitelem Božím.*

Občas přemýšlíme nad tím, jaké je postavení církve ve společnosti, zda jsme pro své okolí srozumitelní, přístupní, přátelští, jaký obraz má církev v tomto světě a zda je pro lidi dostatečně otevřená a vstřícná. Jsem přesvědčený, že v tomto směru máme stále co dohánět. A právě proto, že naší snahou je otevřenost vůči světu a lidem kolem nás, vybral jsem pro dnešní kázání verš, který jako by byl s touto snahou v rozporu nebo ji alespoň relativizoval či stavil jí jakési hranice. Říká totiž zcela nekompromisně: „Přátelství se světem je nepřátelství s Bohem. Kdo chce být přítelem světa, stává se nepřitelem Božím.“ Bratři a sestry, jak tomuto slovu rozumíte? Nejde tato výzva proti naší snaze být tu pro své okolí, být pro svět přátelští a přístupní?

Nejprve je třeba zjistit souvislost, v jaké bylo toto nekompromisní vyjádření vysloveno. Výrok je součástí Jakubovy epištoly, která není určena konkrétnímu společenství, ale patří do tzv. obecných epištol. Adresáty jsou tedy obecně všichni křesťané, kteří jsou, podle prvního verše epištoly, „rozptýlení ve světě“. A termín „svět“, to je to slovo, které nás bude nyní zajímat.

Slovo „svět“ má v Novém zákoně poměrně specifické užití, a sice jako výraz pro stvoření, které odpadlo od svého Stvořitele. Svět má tedy v NZ zpravidla negativní předznamenání. Od něj je odvozeno např. slovo světský, tedy nenáboženský, profánní, sekulární. Už v tomto smyslu jde o jakýsi protiklad k něčemu svatému, potažmo tedy ke svatému Bohu. Z tohoto hlediska dává smysl, že příklon ke světu znamená zároveň odklon od Boha. Nicméně, jako lidé i jako křesťané žijeme ve světě, tedy uprostřed světa, ale zároveň patříme Bohu. Jak to jde skloubit dohromady?

Je třeba si uvědomit, že přečtený výrok o nepřátelství mezi světem a Bohem není v Novém zákoně ojedinělý. Namátkou můžeme zmínit další výroky, jako třeba ten Ježíšův: „Kdybyste patřili světu, svět by miloval, co je jeho. Vy však světu nepatříte, neboť jsem vás ze světa vyvolil, a proto vás svět nenávidí.“ Nebo Pavlův výrok: „My jsme však nepřijali ducha světa, ale Ducha, který je z Boha.“ V 1. Janově epištole můžeme číst: „Oni jsou ze světa; proto z nich mluví svět a svět je slyší. My jsme z Boha; kdo zná Boha, slyší nás, kdo není z Boha, neslyší nás.“ Jinde čteme: „Nemilujte svět ani to, co je ve světě. Miluje-li kdo svět, láska Otcova v něm není.“ Nebo „kdo se narodil z Boha, přemáhá svět.“ V podobných citátech bych mohl pokračovat, ale tolik pro ilustraci stačí, abychom věděli, že podle NZ se má křesťan mít před světem na pozoru, má být vůči světu kritický a být od něj víceméně svobodný. Zkrátka a dobře, my věřící hned tak všemu, co se tvrdí ve světě nevěříme.

Pokud bychom ovšem zůstali jen u tohoto pohledu, pak by se z nás snadno mohli stát jacísi zamračení škarohlídi, pro něž je všechno světské podezřelé, zavrženíhodné a prostě špatné. Takováto sektářská oddělenost od světa však neodpovídá duchu evangelia. Vždyť sám Bůh svět miluje, přichází do světa a usmíruje svět se sebou. Podle Ježíšova podobenství je tento svět palem, do něhož Bůh zasadil své dobré semeno, zatímco nepřítel tu zasévá to špatné. Je to tu různě promíchané, což se projevuje i uvnitř církve.

Apoštol Pavel odhaluje příčiny různých problémů v církvi, když říká: „Odkud je mezi vámi závist a svár, ne-li z toho, že patříte světu a žijete jako ostatní lidé?“ Ze stejné zkušenosti

vychází i výrok v Jakubově epištole: „Odkud jsou mezi vámi boje a sváry? Nejsou to právě vášně, které vás vedou do bojů? Prosíte sice, ale nedostáváte, protože prosíte nedobře: jde vám o vaše vášně.“ V následujícím verši pak Jakub požívá variaci na Ježíšův výrok o dvou pánech, kterým nelze sloužit zároveň: „Proradná stvoření! Což nevíte, že přátelství se světem je nepřátelství s Bohem?“ Snažit se být současně přítelem světa i Boha nazývá Jakub duchovním cizoložstvím. V ekumenické bibli je ovšem tento obraz zamlžen překladem „proradná stvoření“ namísto původního textu, kde najdeme označení církve jako cizoložnice. Duchovní cizoložství je obraz vzatý ze Starého zákona, kde Hospodin vícekrát nazývá svůj lid nevěstkou. Podobně je církev zobrazena i v knize zjevení Janova.

Z uvedeného rozboru je tedy zřejmé, že snaha o otevřenost církve směrem ke světu má v bibli svůj korektiv v upozornění, že být přítelem světa stojí v přímém protikladu k přátelství s Bohem. Jak je to tedy s onou otevřeností křesťanů vůči světu? Mít otevřenou náruč pro svět ještě neznamená, že má církev přebírat do svého portfolia hodnoty tohoto světa. Hezky je to vystiženo v Ř 12, 2 (cituji z překladu Bible 21): „Nenechte se formovat tímto světem – raději se nechte proměňovat obnovou své mysli, abyste dokázali poznat, co je Boží vůle – co je dobré, náležité a dokonalé.“ Nebo podle parafrázovaného textu bible: „Přestaňte napodobovat zvyky a způsoby okolního světa a změňte celé svoje smýšlení.“ Zvláštní aplikaci takového jednání najdeme v epištole Judově: „Mějte slitování i nad jinými, ale s obezřetností, ať se vám oškliví i jejich plášť, poskvrněný hříchem.“ Lze říci, že co je normální ve světě, nestává se automaticky normou pro křesťany, kteří si vůči světu zachovávají odstup a ze své podstaty jsou jiného smýšlení. Jako křesťané si uchováváme vůči světu kritické myšlení, protože víme, že pravá moudrost pochází z Božího Ducha. Což se pro svět může jevit jako čiré bláznovství.

Jak tedy uzavřít naše přemýšlení nad kategorickým vyjádřením: Kdo chce být přítelem světa, stává se nepřitelem Božím? Možná nám pomůže, když si na závěr tento text z Jakubovy epištole přečteme ze známého parafrázovaného překladu Slovo na cestu: „Podobáte se nevěrné ženě, která koketuje s nepřitelem svého muže. Cožpak nechápete, že když chcete být zadobře s kde kým, odcizujete se nutně Bohu? Znovu vám říkám, že nemůžete být lidmi blízkými Bohu, pokud toužíte po přízni tohoto světa. Myslíte si snad, že Bůh, který si nás stvořil pro sebe, může souhlasit s tím, že koketujeme s jeho nepřitelem?“

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, prosíme dej nám víru, která by se nezakládala na moudrosti lidské, ale na moci Boží. Ty jsi přišel na svět, abys jej spasil protože leží ve zlé. Dej, ať se světa nestráníme, ale všude přinášíme tvé evangelium jako světlo do lidských temnot. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, přimlouvám se u tebe za tento svět. Za svět, který se vzdaluje záměrům svého stvořitele. Modlíme se za svět, který lidská chamtivost drancuje, za svět, který vymírá rukou nenasytné lidské touhy kořistit a vlastnit. Pane, Boží stvoření sténá a vyhlíží spásu. Prosíme, přijď se svým královstvím a vysvobod' ty, kdo trpí, kdo hladoví, strádají a snášejí bezpráví. Modlíme se za utišení zbraní, které zabíjí. Modlíme se za utišení bolesti zraněných. Modlíme se za moudrost pro státníky a vojevůdce. Modlíme se za vyslyšení modliteb těch, které nikdo neshýší. Modlíme se za uzdravení pro nemocné, za pomoc pro bezmocné, za potěšení pro zoufalé a za povzbuzení pro bázlivé. Pane Ježíši Kriste, ty jsi nám otevřel cestu k životu. V tobě nalézáme opravdový život. Prosíme, zjevuj nám pravdu, která nás učiní svobodnými. Amen.*